

**ECOLOGISCH ONDERZOEK
ENGELANDLAAN TE ZOETERMEER**

ECOLOGISCH ONDERZOEK ENGELANDLAAN TE ZOETERMEER

Kenmerk: 20210144/rap01
Versie: 1
Datum: 21 oktober 2021

Auteur: D.D. (Daphne) Heuzen
Projectleider: D.L. (David) de Vos
Veldwerk: I. (Ilse) Cameron
A. (Age) Muller
D.D. (Daphne) Heuzen
B. (Bastiaan) van de Wetering
B. (Bianca) van den Heuvel
A. (Annemieke) Drok
W. (Wouter) Bosgra
Kwaliteitscontrole: D.L. (David) de Vos
Opdrachtgever: De Goede Woning
Postbus 11
2700 AA Zoetermeer
Contactpersoon: De heer Jongeling

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

© ATKB voor natuur en leefomgeving. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding. Foto's: ATKB.

ATKB ASSEN
STATIONSSTRAAT 29C
9401 KW ASSEN

ATKB MIDDELHARNIS
PRINS BERNHARDLAAN 147
3241 TA MIDDELHARNIS

ATKB WAARDENBURG
KOEWEISTRAAT 7
4181 CD WAARDENBURG

ATKB ZOETERMEER
LOUIS BRAILLELAAN 100
2719 EK ZOETERMEER

KVK 27177140
BTW NL 8076 36 757B01
IBAN NL53 RABO 0160177529

INHOUD

1.	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Leeswijzer	2
2.	Huidige en toekomstige situatie	3
2.1	Beschrijving huidige situatie	3
2.2	Werkzaamheden en toekomstige situatie	5
3.	Methode	6
3.1	Leefwijze vleermuizen	6
3.2	Verwachte soorten en functies	6
3.3	Veldbezoek	6
4.	Resultaten veldonderzoek	8
4.1	Inleiding	8
4.2	Waarnemingen	8
4.3	Conclusie	9
5.	Effectanalyse en maatregelen	10
5.1	Inleiding	10
5.2	Verblijfplaatsen	10
5.3	Foerageergebied	11
5.4	Vliegroutes	11
5.5	Ontheffing Wet natuurbescherming	11
6.	Conclusies	13
6.1	Functies en effecten voor vleermuizen	13
6.2	Maatregelen en ontheffing wet natuurbescherming	13
7.	Literatuur	14

I. INLEIDING

I.1 AANLEIDING

Woningcorporatie De Groene Woning heeft het voornemen om woningbouw te realiseren in de Engelandlaan. In maart 2020 heeft ATKB een quickscan Wet Natuurbescherming in het plangebied uitgevoerd (zie ATKB rapport met kenmerk 20190901/rap01, versie 3, dd. 30 november 2020). Uit de beoordeling blijkt dat het plangebied zelf ongeschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen, maar dat de omliggende bebouwing welke binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen wel geschikt zijn. Wel is het plangebied geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. In de quickscan is daarom geadviseerd een nader onderzoek naar vleermuizen uit te (laten) voeren.

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden worden.

Tijdens het vleermuisonderzoek is onderzocht welke soorten en aantallen vleermuizen in het gebied voorkomen, en welke functie(s) het plangebied (en de directe omgeving) heeft voor vleermuizen (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes). Dit is essentieel om uitspraken te doen over de effecten op populaties van de beschermde soorten en de eventueel te nemen maatregelen. Ook geeft het duidelijkheid op de vraag of het indienen van een ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming bij de provincie noodzakelijk is.

I.2 DOEL

De doelstelling voor het vleermuisonderzoek is geformuleerd in onderstaande onderzoeksvragen:

- Welke soorten vleermuizen maken gebruik van het plangebied en de direct omgeving?
- Welke functie heeft (de directe omgeving van) het plangebied voor deze soorten (foerageergebied, vliegroute, zomer, winter en/of paarverblijf)?
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de populatie die bij de ingreep betrokken is?
- Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten, die (mogelijk) gebruik maken van het plangebied?
- Welke maatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken?
- Welke maatregelen moeten worden uitgevoerd om aan de zorgplicht te voldoen?
- Welke maatregelen worden er getroffen om zorgvuldig handelen ten aanzien van de vleermuizen te garanderen?
- Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen?

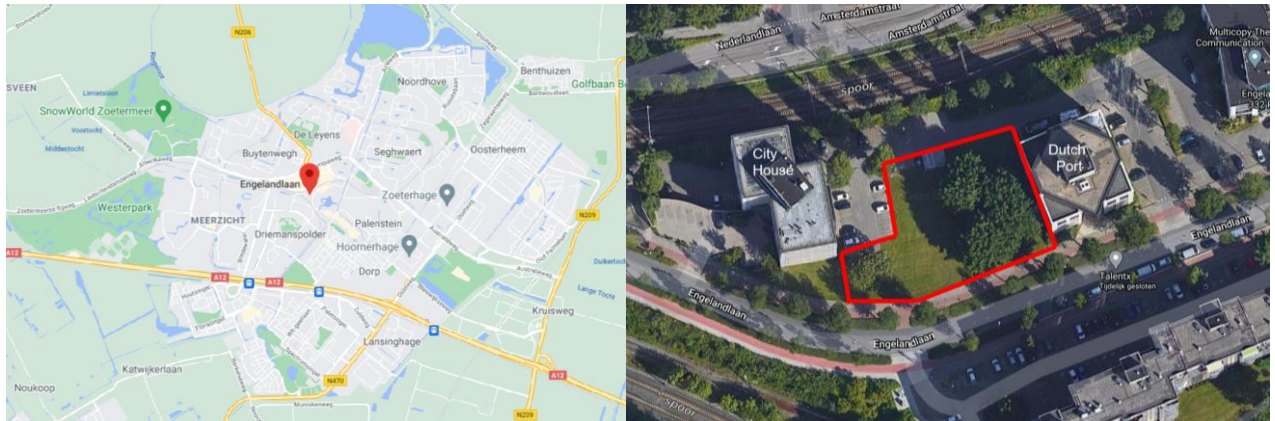
I.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 is een beschrijving van het plangebied en de geplande werkzaamheden weergegeven. Hoofdstuk 3 gaat in op de methode van het vleermuisonderzoek en in hoofdstuk 4 worden de resultaten besproken. In hoofdstuk 5 worden de effecten bepaald van het plan op de vleermuissoort(en) die gebruik maken van het plangebied. Hier worden ook maatregelen voorgesteld om zorgvuldig te handelen ten aanzien van beschermde soorten. Ook wordt beargumenteerd of een ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Het laatste hoofdstuk geeft een samenvattende conclusie van de bevindingen uit deze rapportage.

2. HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 BESCHRIJVING HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied is gelegen aan de Engelandlaan in de centrumwijk van Zoetermeer (zie Figuur 1). Ten noorden ligt het winkelcentrum van de stad. Tussen dit winkelcentrum en het plangebied loopt het spoor, evenals ten zuidwesten van het plangebied. Verder zijn wegen, stukjes groen en woningen en kantoorpanden aanwezig.

Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood) in Zoetermeer. Bron ondergrond: GoogleMaps.

Het betreft het grasveld aan de Engelandlaan gelegen tussen wooncomplexen “City House” en “Dutch Port”. In Figuur 2 zijn enkele impressiefoto’s van het plangebied weergegeven. Op het gras bevinden zich acht bomen, alle zonder holtes. De grootste twee bomen, gewone vleugelnooten (geplant in 1993), staan parallel aan het Dutch Port gebouw. In de zuidwesthoek staat een trio tamme kastanjes en in de noordoosthoek staan drie jonge rode esdoorns (geplant in 2017). In het noorden van het plangebied zijn ondergrondse afvalcontainers aanwezig.

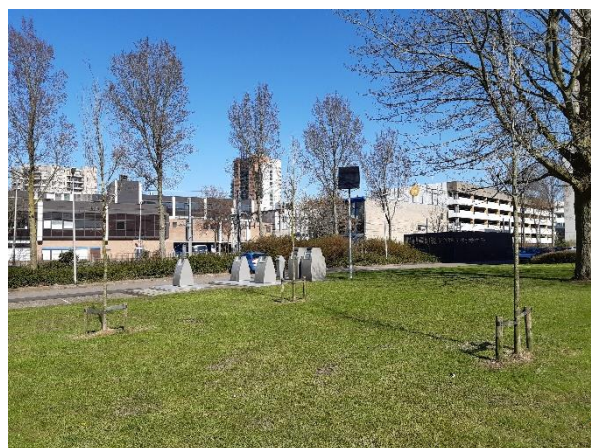
City House en Dutch Port zijn beide gebouwen met spouwmuren met open stootvoegen. Langs de Engelandlaan en langs het spoor zijn bomenrijen van iep aanwezig. Aan de parkeerplaatsen bij de noordoosthoek van City House staan twee hoge Italiaanse populieren (geplant in 1985).

Overzicht plangebied. Links: aanzicht vanuit de zuidoosthoek. Rechts: aanzicht vanuit de zuidwesthoek.

Lage en smalle struikjes langs het Dutch Port gebouw.

Aan de noordrand van het plangebied staan ondergrondse afvalcontainers, daar achter liggen spoor en stadscentrum.

De Engelandlaan. Het plangebied ligt links van de weg.

Zuidkant plangebied. Links het plangebied; rechts struiken en het spoor met bomenrij.

Figuur 2. *Impressiefoto's van het plangebied ten tijde van de quickscan.*

2.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

Op het grasveld aan de Engelandlaan, gelegen tussen wooncomplexen City House en Dutch Port, wordt woningbouw gerealiseerd. Bijbehorend wordt een aantal parkeerplaatsen (en overige verharding zoals stoep) aangelegd. Hiertoe wordt het terrein bouwrijp gemaakt, waarbij onder andere bomen worden verwijderd. Het concept ontwerp (zie Figuur 3) bestaat uit een gebouw van circa 50 meter hoog (14 verdiepingen) met daarin 85 appartementen. In het concept ontwerp wordt ook een aantal bomen geplant. De planning van de werkzaamheden is niet bekend.

Figuur 3. Voorlopige plannen van de voorgenomen ontwikkeling. Bron: Opdrachtgever.

3. METHODE

3.1 LEEFWIJZE VLEERMUIZEN

Vleermuizen maken in de loop van de seizoenen gebruik van een netwerk van verschillende verblijfplaatsen. Vanuit hun verblijfplaats vliegen vleermuizen naar hun foerageergebied via vliegroutes waarbij ze gebruik maken van lijnvormige elementen, zoals aaneengesloten bomenrijen en watergangen. Vleermuizen maken gebruik van gebouwen en/of bomen (afhankelijk van de soort) als verblijfplaats. Elke vleermuissoort heeft zijn specifieke eisen (zie voor meer informatie over vleermuizen www.vleermuis.net en de kennisdocumenten).

Vleermuizen zijn insectenetende zoogdieren en vinden hun voedsel op diverse locaties, zoals sloten, kanalen, plassen, bossen, bosranden, parken, bomenrijen, stadstuinen, weilanden en akkers. Iedere vleermuissoort heeft zijn eigen jachttechniek om insecten te vangen. Watervleermuizen foerageren bijvoorbeeld voornamelijk vlak boven het wateroppervlak, maar worden ook wel foeragerend langs bomen waargenomen. Dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en laatvliegers vangen vooral prooien in de lucht.

Vliegroutes zijn routes tussen een verblijfplaats en een voedselgebied. Als een vliegroute onderbroken wordt door lichtvervuiling of andere barrières, is een verblijfplaats vaak moeilijker of niet meer bereikbaar omdat de vleermuizen zich niet meer kunnen oriënteren.

Vleermuizen hebben een sterke binding met de verblijfplaatsen omdat ze meestal ieder jaar opnieuw gebruikt worden. Tijdens de kraamtijd verzamelen de vrouwtjes zich in kraamkolonies. Tijdens de paarperiode in aug/sep proberen de mannetjes de vrouwtjes naar hun paarverblijf te lokken met zogenaamde paarroepjes. Tijdens de overwintering gaan de vleermuizen in winterrust en pas in het voorjaar begint de kraamtijd waarna de jongen in de periode mei/juni geboren worden.

3.2 VERWACHTE SOORTEN EN FUNCTIES

In maart 2020 heeft ATKB een ecologische quickscan uitgevoerd voor het plangebied (zie ATKB rapport kenmerk 20190901/rap01, versie 3, dd. 30 november 2020). Uit de quickscan is naar voren gekomen dat de naastgelegen woningcomplexen (welke binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden vallen) geschikt zijn als zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaats voor gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Er waren geen geschikte holtes en/of spleten aangetroffen in de bomen binnen het plangebied, waardoor verblijfplaatsen van boombewonende soorten als rosse vleermuis kunnen worden uitgesloten. Het plangebied is tevens geschikt als niet-essentieel foerageergebied voor alle in de buurt voorkomende vleermuissoorten. De hagen en bomenrijen nabij het plangebied vormen mogelijk (een onderdeel van) een niet-essentiële vliegroute.

3.3 VELDBEZOEK

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd aan de hand van het landelijk vastgestelde protocol voor vleermuisonderzoek (versie 2021). Dit is een door de Zoogdiervereniging, het bevoegd gezag en het Netwerk Groene Bureaus (NGB) goedgekeurde methodiek. ATKB is als lid aangesloten bij het NGB. Het vleermuisprotocol geeft aan dat meerdere onderzoeksronden nodig zijn om de verschillende functies van het gebied voor vleermuizen in kaart te brengen. De bezoeken moeten worden uitgevoerd in de vleermuis actieve periode tussen 1 april en 1 november.

Met behulp van een batdetector van het type Pettersson D240x of gelijkwaardig en zichtwaarnemingen kunnen verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen worden vastgesteld. Een batdetector zet de voor mensen onhoorbare geluiden van vleermuizen om in hoorbare geluiden. Aan de hand van frequentie en ritme van de geluiden is het mogelijk om de vleermuissoorten te onderscheiden. Bepaalde vleermuisgeluiden (bijvoorbeeld van de groep *Myotis*) zijn in het veld lastiger te herkennen. Van deze geluiden zijn daarom met behulp van een opnameapparaat (Edirol R-09HR) gekoppeld aan de batdetector opnames gemaakt en deze zijn achteraf op kantoor met behulp van het programma Batsound geanalyseerd.

Voor het project zijn vier onderzoeksronden uitgevoerd in de periode april t/m oktober. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor vleermuizen geschikte weersomstandigheden (zie Tabel 1). Dit betekent een temperatuur boven de 10 graden, droog en weinig wind (windkracht 5 of minder).

Tijdens de eerste twee veldbezoeken is op verschillende tijdstippen met behulp van de batdetector gepost op verschillende strategische locaties zodat in- en uitvliegende vleermuizen goed konden worden waargenomen. Met de laatste twee onderzoeken zijn er meerdere ronden om het plangebied en door de omgeving gelopen om de roepactiviteit en eventueel zwermgedrag te onderzoeken. Hierbij werd steeds op andere plekken gepost. Tijdens alle bezoeken is ook de functie van het omliggende terrein nader bekeken. Door het formaat van het plangebied zijn de onderzoeken naar zomer- en kraamverblijfplaatsen uitgevoerd met twee personen. De onderzoeken naar de paarverblijfplaatsen zijn tevens met twee personen uitgevoerd. Tabel 1 geeft een overzicht van de data, omstandigheden en aantal veldwerkers van de verschillende onderzoeken.

Tabel 1 Algemene gegevens van de uitgevoerde onderzoeksronden

Ronde	Datum	Starttijd	Eindtijd	Zon op/ onder	Aantal veldwerkers	Weersomstandigheden	Onderzoek gericht op
1	10-06-2021	22:02	00:02	22:02	2	16 °C, droog, sluibewolkt en windkracht 2 Bft uit W richting	Kraamverblijven, zomerverblijven,
2	12-07-2021	03:30	05:30	05:30	2	15 °C, droog, bewolkt en windkracht 3 Bft uit OZO richting	vliegroutes, foerageergebied
3	25-08-2021	23:00	01:00	20:42	2	14 °C, droog, bewolkt en windkracht 2 Bft uit NW richting	Paarverblijven, winterverblijven,
4	23-09-2021	22:00	00:00	19:35	2	14 °C, droog, bewolkt en windkracht 2 Bft uit WNW richting	vliegroutes, foerageergebied

4. RESULTATEN VELDONDERZOEK

4.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het uitgevoerde vleermuisonderzoek besproken waarbij wordt ingegaan op de functies van het gebied voor vleermuizen.

Binnen het plangebied zijn de volgende vleermuissoorten waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis (GD)
- Ruige dwergvleermuis (RD)

Het gaat hier om gebouwbewonende vleermuizen (GD en RD) en boombewonende vleermuizen (RD). Verblijfplaatsen zijn essentiële onderdelen van het leefgebied. Het plangebied is onderdeel van een niet-essentieel foerageergebied en de bomenrij ten zuiden van het plangebied vormt een onderdeel van een niet-essentiële vliegroute. Om deze reden is er hieronder onderscheid gemaakt tussen deze drie onderdelen.

4.2 WAARNEMINGEN

Gedurende alle onderzoeksrondes zijn circa drie vrijwel constant aanwezige foeragerende en enkele overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen en tevens één foeragerende ruige dwergvleermuis. De waarnemingen zijn weergegeven op kaart, zie hiervoor Figuur 4. Het kader en de pijlen geven bij benadering de locatie van de vleermuizen aan.

Er zijn geen in- en uitvliegers aangetroffen in/nabij het plangebied. Tevens zijn er tijdens de laatste twee onderzoeksrondes geen zwermende vleermuizen waargenomen. Wel is er paarroepactiviteit van twee gewone dwergvleermuizen en van een ruige dwergvleermuis (direct) buiten het plangebied waargenomen (zie Figuur 4).

Figuur 4. Locaties van waargenomen vleermuizen in/nabij het plangebied (rood). Gele pijlen voor langs vliegende gewone dwergvleermuizen, blauw kader voor foeragerende gewone en ruige dwergvleermuizen. Blauwe ster voor paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis en gele cirkel voor paarterritorium gewone dwergvleermuis. Bron ondergrond: GoogleMaps.

Verblijfplaatsen

De naast het plangebied gelegen gebouwen zijn geschikt om te fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen. De bebouwing is geschikt door de aanwezigheid van open stootvoegen waardoor vleermuizen de spouw van het gebouw kunnen bereiken. In deze bebouwing zijn twee paarverblijfplaatsen aanwezig, welke door het stabiele microklimaat in de spouwmuren tevens in gebruik kunnen zijn als winterverblijfplaats(en). De bomen in en rondom het plangebied hebben geen geschikte holten en/of spleten om te dienen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten.

Vliegroutes

De bomenrijen aan de zuid- en noordkant van het plangebied vormen lijnvormige structuren in het landschap en de bomenrij ten zuiden van het plangebied vormt (een onderdeel van) een vliegroute voor circa drie gewone dwergvleermuizen. Door de parallel lopende alternatieve vliegroutes in de directe omgeving (zie Figuur 5), gaat het hier om een niet-essentiële vliegroute.

Figuur 5. Er zijn voldoende alternatieve foerageergebieden (alle groenstructuren en waterpartijen) en vliegroutes (gele pijlen) voor vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied (rood). Bron ondergrond: Google Maps.

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als niet-essentieel foerageergebied. Het gebied is geschikt doordat er enkele bomen aanwezig zijn. Gedurende de veldrondes zijn ook vrijwel constant drie foeragerende gewone dwergvleermuizen en één ruige dwergvleermuis aangetroffen (zie Figuur 4). Deze vleermuizen maakten gebruik van de gevels en bomen binnen/aan de rand van het plangebied. Het plangebied fungeert als niet-essentieel foerageergebied aangezien er in de omgeving voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig zijn in de vorm van begroeiing en waterpartijen (zie Figuur 5).

4.3 CONCLUSIE

De gebouwen direct naast het plangebied bevatten twee paar-/winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. De groenstructuren in het plangebied fungeren als niet-essentieel foerageergebied en de aangrenzende bomenrij aan de zuidkant van het plangebied fungeert als niet-essentiële vliegroute.

5. EFFECTANALYSE EN MAATREGELEN

5.1 INLEIDING

In deze paragraaf wordt een effecteninschatting gedaan van het plan op de aanwezige vleermuizen in het plangebied. In de volgende paragraaf wordt duidelijk welke effecten kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

De werkzaamheden bestaan uit het plaatsen van nieuwbouw en het verwijderen van de aanwezige bomen. Een planning voor de voorgenomen werkzaamheden is niet bekend. Er zijn geen verblijfplaatsen binnen het plangebied aanwezig, maar er is wel een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis nabij het plangebied aangetroffen. Door het verwijderen van de bomen en het verdwijnen van het grasveld gaat mogelijk een deel van het foerageergebied verloren. De naastgelegen bomenrijen blijven behouden, waardoor de vliegroute niet verloren gaat.

5.2 VERBLIJFPLAATSEN

5.2.1 EFFECTEN

De aangetroffen verblijfplaatsen bevonden zich buiten het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aanwezig.

De aangetroffen verblijfplaats buiten het plangebied blijven bij de bouwwerkzaamheden behouden. De verblijfplaats in het gebouw “Dutch port” kan bij harde trillingen (bijvoorbeeld heien) ofwel door extra (bouw)verlichting tijdelijk ongeschikt raken. Dit is een overtreding op de Wnb. Dit is alleen het geval bij uitvoering in de winter- en of paarperiode (15 augustus tot april), doordat er geen zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen. Door de afstand en tussengelegen weg/gebouw is een effect op de verblijfplaats van ruige dwergvleermuis en de verblijfplaats aan de westkant van het gebouw “City House” door de voorgenomen werkzaamheden bij voorbaat uit te sluiten.

5.2.2 MAATREGELEN

De tijdelijke effecten op verblijfplaatsen door lichtverstoring kunnen worden voorkomen door in de periode april t/m oktober enkel werkzaamheden bij daglicht uit te voeren zodat er geen extra verlichting aanwezig is gedurende de nacht. Buiten de periode april t/m oktober zijn er geen beperkingen m.b.t. het gebruik van tijdelijke verlichting tijdens de werkzaamheden.

De tijdelijke effecten door werkzaamheden met harde trillingen (bijvoorbeeld heien) kunnen worden voorkomen door niet in de paar- en winterperiode (15 augustus tot april) te werken. Doordat er geen zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen, wordt de aanwezigheid van vleermuizen buiten deze periode uitgesloten.

Voor het uitvoeren van heiwerkzaamheden in de periode 15 augustus tot april is het nemen van mitigerende maatregelen en het aanvragen van een ontheffing op de Wnb voor het verstoren van vleermuizen echter wél noodzakelijk.

Het nemen van compenserende maatregelen is in ieder geval niet nodig, doordat de oorspronkelijke verblijfplaats na de werkzaamheden weer door vleermuizen te gebruiken is.

5.3 FOERAGEERGEBIED

5.3.1 EFFECTEN

Door het verdwijnen van het grasveld en de bomen gaat (een deel van) het foerageergebied verloren. Tevens kunnen bij de bouwwerkzaamheden tijdelijke effecten op het foerageergebied van vleermuizen optreden als tijdens de werkzaamheden extra kunstmatige verlichting gedurende de nacht wordt gebruikt in de vleermuis actieve periode (1 april tot 1 november). Door deze bouwverlichting kan tijdelijke verstoring van vleermuizen tijdens het foerageren optreden. Doordat het hier om niet-essentieel foerageergebied gaat, zijn geen van deze verstoringen een overtreding van de Wnb.

5.3.2 MAATREGELEN

De tijdelijke effecten op foerageergebieden door lichtverstoring kunnen worden voorkomen door in de periode april t/m oktober enkel werkzaamheden bij daglicht uit te voeren zodat er geen extra verlichting aanwezig is gedurende de nacht. Buiten de periode april t/m oktober zijn er geen beperkingen m.b.t. het gebruik van tijdelijke verlichting tijdens de werkzaamheden.

De permanente effecten op foerageergebieden kunnen geminimaliseerd worden, door zoveel mogelijk groenstructuren te behouden.

5.4 Vliegroutes

5.4.1 EFFECTEN

Bij de bouwwerkzaamheden kunnen tijdelijke effecten op de vliegroutes van vleermuizen optreden als tijdens de werkzaamheden extra kunstmatige verlichting gedurende de nacht wordt gebruikt in de vleermuis actieve periode (1 april tot 1 november). Door deze (bouw)verlichting kunnen de vliegroutes tijdelijk ongeschikt raken. Doordat het hier om een niet-essentiële vliegroute gaat, is deze verstoring geen overtreding van de Wnb. Doordat bij de werkzaamheden de bomenrij ten zuiden van het plangebied behouden blijft, gaat de vliegroute niet permanent verloren.

5.4.2 MAATREGELEN

De tijdelijke effecten op de vliegroutes door lichtverstoring kunnen worden voorkomen door in de periode april t/m oktober enkel werkzaamheden bij daglicht uit te voeren zodat er geen extra verlichting aanwezig is gedurende de nacht. Buiten de periode april t/m oktober zijn er geen beperkingen m.b.t. het gebruik van tijdelijke verlichting tijdens de werkzaamheden.

5.5 ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING

Door het moeten toepassen van mitigerende maatregelen worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden (artikel 3.5 lid 2 en lid 4). Om deze reden dient er een ontheffing te worden aangevraagd.

Voor de aanvraag geldt het volgende beoordelingskader:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantingsplaats en de rust- en/of verblijfplaats aangetast door de voorgenomen activiteiten?
- Is er een wettelijk belang (artikel 3.8 lid 5)? Bescherming van flora en fauna; Volksgezondheid of openbare veiligheid; Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

- Is er een andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging) voor de volgende zaken mogelijk? Zoals de locatie, de inrichting op de locatie, de wijze van uitvoering van de werkzaamheden;
- Komt de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie niet in gevaar?

Als de werkzaamheden niet kunnen voldoen aan het hierboven vermelde beoordelingskader is een ontheffing niet mogelijk. De ecologische functionaliteit van de soort mag op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, in het geding komen. Bij (tijdelijke) verstoring (dus ook het “laten verhuizen” van vleermuizen naar de alternatieve verblijfplaats) is een ontheffingsaanvraag nodig. Voor deze aanvraag is een projectplan nodig waarin de mitigerende en compenserende maatregelen, een onderbouwing van het wettelijk belang en een alternatievenafweging zijn opgenomen.

De aanvraag kan worden ingediend bij het bevoegd gezag. In deze kan de aanvraag worden ingediend via de door de provincie Zuid-Holland aangewezen uitvoerende instantie: de Omgevingsdienst Haaglanden. De doorlooptijd van een ontheffingsprocedure Wet natuurbescherming bedraagt momenteel circa 6 maanden, maar dit kan soms langer duren. Na de vergunningsverlening dienen de te nemen maatregelen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol, zodat de aannemer een duidelijk overzicht van de te nemen stappen heeft. De werkzaamheden dienen begeleid te worden door een ter zake kundige.

Voordat ontheffing wordt verkregen mogen geen werkzaamheden met zware trillingen (bijvoorbeeld heien) worden uitgevoerd in de periode 15 augustus tot april of vleermuiswerende maatregelen worden genomen. Na het verkrijgen van de ontheffing kunnen deze werkzaamheden wel doorgang vinden. De eerste periode waarin dit kan (na verlening van de ontheffing) is naar verwachting mei/juni 2022.

6. CONCLUSIES

6.1 FUNCTIES EN EFFECTEN VOOR VLEERMUIZEN

Woningcorporatie De Groene Woning heeft het voornemen om woningbouw te realiseren in de Engelandlaan. Hierbij verdwijnt het aanwezige grasveld met de aanwezige bomen. Er is nog geen planning voor de werkzaamheden bekend.

Uit het vleermuisonderzoek blijkt dat het plangebied wordt gebruikt door circa drie gewone dwergvleermuis en één ruige dwergvleermuis als niet-essentiële foerageergebied en dat de ten zuiden gelegen bomenrij dienst doet als niet-essentiële vliegroute voor circa drie gewone dwergvleermuizen. Tevens zijn er in de directe omgeving twee paar-/winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen en één paarterritoria van ruige dwergvleermuis aanwezig.

Enkel bij werkzaamheden met zware trillingen raakt één verblijfplaats tijdelijk ongeschikt. Doordat het gras en enkele bomen verdwijnen, gaat er tevens (een deel van een) niet-essentieel foerageergebied verloren. Tot slot is er tevens een tijdelijke verstoring bij het gebruik van tijdelijke extra kunstmatige (bouw)verlichting gedurende de nacht in de vleermuis actieve periode (april t/m oktober).

6.2 MAATREGELEN EN ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING

Om de effecten op vleermuizen en een overtreding van de wet natuurbescherming te voorkomen zijn de volgende maatregelen nodig:

- De tijdelijke effecten door werkzaamheden met harde trillingen (bijvoorbeeld heien) kunnen worden voorkomen door niet in de paar- en winterperiode (15 augustus tot april) te werken. Doordat er geen zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen, wordt de aanwezigheid van vleermuizen buiten deze periode uitgesloten. Voor het uitvoeren van heiwerkzaamheden in de periode 15 augustus tot april is het nemen van mitigerende maatregelen en het aanvragen van een ontheffing op de Wnb voor het verstoren van vleermuizen echter wél noodzakelijk. Het nemen van compenserende maatregelen is in ieder geval niet nodig, doordat de oorspronkelijke verblijfplaats na de werkzaamheden weer door vleermuizen te gebruiken is.
- In de periode april t/m oktober enkel werkzaamheden bij daglicht uitvoeren zodat er geen extra verlichting aanwezig is gedurende de nacht. Wanneer dit niet mogelijk is, dient er gebruik gemaakt te worden van gerichte (LED) armaturen welke de omgeving en groenstructuren onverlicht laten.
- Groenstructuren zoveel mogelijk behouden, zodat zo min mogelijk foerageergebied verdwijnt.

7. LITERATUUR

ATKB, 2020. *Quickscan Wet natuurbescherming Nieuwbouwplan Engelandlaan te Zoetermeer*, versie 3, dd. 30 november 2020

Kennisdocument gewone dwergvleermuis, versie 1.0, juli 2017, BIJ 12

Kennisdocument ruige dwergvleermuis, versie 1.0, juli 2017, BIJ 12

Vleermuisprotocol 2021. Netwerk Groene Bureaus (NGB) en Zoogdiervereniging.

